

RODOLJUB.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca ter stane za vse leto 80 kr., za pol leta 50 kr. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr. če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Graška višja sodnija in slovenski jezik.

Od novega leta sèm je pri sodnijah v veljavi nov pravdni red. Z njim se je pri pravnih stvareh vpeljala važna novost. Namesto dolgotrajnega pismenega obravnavanja, katero je navadno več veljalo, kakor je bila vredna pravdna stvar, je stopilo ustno, kratko in ceneno obravnavanje. Kakor vsi ljudski prijatelji, pozdravili smo tudi mi ta novi pravdni red in nimamo vzroka, se tega svojega veselja kesati, dasi nam je novi pravdni red prinesel prepir, katerega nismo pričakovali.

Ta nepotrební prepír, kateri zamore omajati zaupanje v nepristranost naših sodnij in njihovih razsodb, je povzročila višja sodnija v Gradcu, pod katero spadajo vse sodnije na Kranjskem, na Štajerskem in na Koroškem, v tem, ko spadajo primorske sodnije pod višjo sodnijo v Trstu. Prepír, ali bolje rečeno, najnovejši jezikovni boj, kateri je za nas Slovence jako velike važnosti, je nastal takole:

V novih pravnih zakonih ni nobene določbe, v katerem jeziku se mora razpravljati. Nikjer ni rečeno, da se mora pri sodnih obravnavah slovenski razpravljati, pa tudi nikjer ni rečeno, da se mora nemški razpravljati, pač pa se nahajajo razne druge določbe, iz katerih je razvidno, da se mora s strankami razpravljati v njihovem jeziku, povrh pa so ostali v veljavi stari ministerski ukazi, določujoči, da je vse slovenske uloge reševati v slovenskem jeziku, in da je s slovenskimi strankami razpravljati v slovenskem jeziku.

Po smislu teh jezikovnih naredb in cele vrste določb v novem pravdnem redu, bi se moralo tudi pri višji sodniji v Gradcu obravnavati slovenski in istotako tudi pri višji sodniji v Trstu. A med tem, ko se višja sodnija v Trstu ni kar nič ustavljala slovenskim razpravam, ampak brez najmanjšega obotavljanja ukrenila in poskrbela, kar je za to potrebno, se je pri višji sodniji v Gradcu nekaj zgodilo, česar ne bi bil nihče pričakoval in kar je vsacega poštenomislega človeka moralo napolniti z ogorčenjem.

Višja sodnija graška namreč v neki pravdi ni pripustila razpravljati v slovenskem jeziku, ampak je zahtevala, in s silo tudi dosegla, da se je razpravljalo v nemškem jeziku. Višja sodnija je ta svoj nepravilni in nepravični sklep utemeljila s svojevoljno trditvijo, da ni takih zakonskih in naredbenih določb, iz katerih bi se dalo sklepati, da je dovoljeno slovensko razpravljanje, pač pa, da je sedanji uradni in poslovni jezik višje sodnije izključno samo nemški.

Jedna in druga trditev višje sodnije graške je očitna in dokazana neresnica. Kdor je bral „Slovenski Narod“, tisti je našel v njem pravniške dokaze, da je po novem pravdnem redu in po jezikovnih naredbah dolžnost višje sodnije v slovenskih pravnih zadevah obravnavati v slovenskem jeziku, a da uradni in poslovni jezik višje sodnije ni nemščina, dokazuje že to, da ima reševati veliko več slovenskih kakor nemških pravd. Sicer je pa dejstvo, da je tržaška višja sodnija brez ugovora uvedla slovensko razpravljanje, najboljši, najsijajnejši dokaz, da je postopanje graške višje sodnije popolnoma nepravilno, da je nepostavno in krivično.

Splošno vlada mnenje, da je graška višja sodnija preprečila slovensko obravnavanje zgolj in jedino iz političnih uzrokov. Gospodje so pač sami Nemci in nemškutarji in po svojem političnem prepričanju sami nasprotniki naših narodnostnih prizadevanj.

Slovenskih rodoljubov dolžnost je, da se z vso unemo zoperstavijo naklepu višje sodnije graške. Advokatje, notarji, poslanci itd. so že storili ali pa še store svojo dolžnost, potrebno pa je tudi, da se vse druge korporacije oglase, kajti ljudstvo bo imelo veliko škodo, ako ne dosežemo, da se sme pred graško nadsodnijo obravnavati v slovenskem jeziku, ako se bo s slovenskimi strankami obravnavalo s pomočjo tolmačev. Naj se toraj oglase tudi slovenske občine in naj pri pravosodnem ministerstvu protestirajo proti rečenemu sklepu višje sodnije graške.

Gospodom pa, kateri so ta nezakoniti in nepravični sklep storili, bodi povedano, da si ž njim niso pridobili zaupanja, katerega je sodnik v prvi vrsti potreben.

Ivan Durak.

(Povest. Ruski spisal Lev Tolstoj.)

VIII.

Ivan je živel doma, skrbel za očeta in za mater in delal z nemo sestro na polju. Nekoč pa se prigodi, da je zbolel Ivanu stari, domači garjavi pes in je začel krepavati. Ivanu se je smilil pes, vzel je kruha od neme sestre, dal ga v kapo, nesel psu in mu ponudil. Kapa pa je bila raztrgana in iz nje je padla s kruhom vred jedna korenina. Stari pes jo je pogoltnil s kruhom. Komaj pa jo je požrl, skočil je kvišku in skakal okoli Ivana, lajal in z repom mahal: ozdravel je. Ko sta videla to oče in mati, se začudita. Sčim si ozdravil psa, vprašata Ivana? Ta pa jima odgovori: Imel sem dve korenini, kateri imati tako moč, da ozdravita vsako bolezen, tako je tudi pes jedno požrl.

In zgodilo se je takrat, da je zbolela cesarju hči, in cesar je naznanil po vseh mestih in vaseh: kdor jo ozdravi, obdaril ga bode, in če je neoženjen, temu je pripravljena hči kot nevesta. Naznanili so tudi Ivanovi vasi. Oče in mati pokličeta Ivana in mu rečeta: Si slišal, kaj naznanja cesar? Ti si rekel, da imaš korenino, pojdi in ozdravi cesarsko hčer. Potem boš na veke srečen. Naj bo, reče Ivan. In odpravi se na pot. Ko pride, do vrat, vidi beračico s kruljavo roko. Ta ga ogovori: Slišala sem, da lečiš? Ozdravi mi roko, še obuti se ne morem sama.

No, naj bo. Nato izvleče korenino, da jo beračici — in ji reče požreti jo. Beračica pogoltno korenino in ozdravi in takoj je začela z roko mahati. Ko sta oče in mati, ki sta sina spremljala k carju, slišala, da je Ivan oddal poslednjo korenino, in da nima z ničemer cesarsko hčer zdraviti, začela sta ga jezno karati, rekoč: Beračice si se usmilil, a cesarska hči se ti ne smili. Žal pa je bilo Ivanu tudi za cesarsko hčer. Zapreže kobilu, vrže slame na voz in sede nanj. Kam pa greš, neumnež? Cesarsko hčer zdraviti. Pa saj nimaš zdravil. No, kaj pa je zato, reče Ivan in požene konja. Pripelje se na cesarski dvor in komaj je stopil na stopnice, že je ozdravela cesarska hči. Cesar se razveseli nad tem, zapove pripeljati k sebi Ivana. Dal ga je lepo obleči in nališpati. Bodi moj zet, reče cesar Ivanu. Nimam nič zoper to, odvrne mu ta. In Ivan se je oženil s carevno. Cesar pa je kmalu umrl. Po njegovi smrti je postal Ivan cesar. Tako so postali vsi bratje cesarji.

IX.

Živeli so trije bratje in carovali. Dobro se je godilo starejšemu bratu Semjonu-vojaku. Nabral je s svojimi slamnatimi vojaki pravih vojakov in vse je izvežbal. Bali so se ga vsi.

Dobro se je godilo tudi Tarasu-debeluhu. Denarja, ki ga mu je dal Ivan, ni zapravil, ampak ga zelo pomnožil. Imel ga je zakljenjenega v škrinjah in pobiral od ljudstva družega. Za denar so mu prinašali vsega in hodili delat, ker je vsak potreboval denarja.

Tudi Ivanu se ni godilo slabo. Brž ko je pokopal tasta, slekel je vso cesarsko obleko in je dal ženi, da jo shrani v škrinji. Zopet je obul robačo, obul doljnje hlače in opanke in se poprijel dela. Dolg čas mi je, reče, trebuh mi je začel debeliti, ne tekne mi jed, in spanec me beži. Šel je po očeta, mater in nemo hčer in začel zopet delati. Vsi so spoznali, da je Ivan — norec. Naj govore. Žena Ivanova je mislila in mislila in tudi ona je bila neumna. Čemu se bodem protivila možu, reče sama pri sebi. Kjer je šivanka, tam je tudi nit. Slekla je cesarsko

obleko, položila jo v škrinjo ter šla k nemi deklici učiti se delati in začela možu pomagati.

In ušli so iz Ivanovega cesarstva vsi pametni, ostali so sami norci. Denarja ni imel nihče. Živel so sebe in druge dobre ljudi.

Politični pregled.

Cesarjeva pritožba. Priredbe v proslavo petdesetletnice cesarjevega vladanja so se že začele in sicer s slavnostnim sprevodom dunajskih šolarjev in šolaric. 70.000 otrok se je udeležilo tega sprevoda. Cesarja je ta priredba tako ganila, da se je zanjo toplo zahvalil. V svojo zahvalo je vpletel nekaj, politično prav pomembnih besed. Rekel je namreč, da mu je ta sprevod šolskih otrok tolažba za mnoge bridkosti, katere mu je prineslo letošnje leto. Cesarjeva pritožba je obudila občno začudenje. Nemci pa so se zvijali, kakor, da jih je kdo z bičem udaril, kajti čutili so dobro, da so oni provzročitelji cesarjevih bridkosti, da je cesarjeva pritožba bila obrnjena proti njim.

Slovanske slavnosti. Te dni so se vršile v Pragi in v Krakovu velike in tudi politično jako pomembne slavnosti, katerih posledice utegnejo biti na korist vsem Slovanom. V Krakovu so razkrili spomenik slavnega poljskega pesnika Mickiewicza, in se je pri tej priliki utrdila zveza mej Poljaki in mej Čehi. Slavnosti v Pragi pa so bile dosti večjega pomena. Povod jim je dalo položenje temeljnega kamna za spomenik velikemu češkemu rodoljubu in zgodovinarju Franu Palackemu, od čigar rojstva je ravno letos minolo sto let. Čehi so to stoletnico sijajno proslovili in priredili so zajedno shod slovenskih časnikarjev. Zbrali so se v Pragi zastopniki vseh slovanskih narodov. Podrobnega popisa praških slavnosti pač ne moremo priobčiti, ker nam zato primanjkuje prostora, povdarjati pa moramo, da so si slovanski narodi pri teh slavnostih obljubili ljubezen in zvestobo, da so si prisegli podpirati drug drugega z vsemi silami, da postanejo deležni narodne samostalnosti, svobode in ravnopravnosti. Dal Bog, da bi se vsi zvesto držali storjene prisege.

Položaj. Ker vlada ni mogla doseči, da bi bil državni zbor dovolil jej, pobirati davke, si je pomagala s cesarsko naredbo. Sedanje parlamentarne počitnice porablja v to, da poskuša doseči spravo mej Nemci in mej Čehi. Pogajanja bržčas ne bodo imela uspeha, ker se jih Nemci niti udeležiti nočejo, in Slovenci moramo le želeči, da se sprava ne posreči, zakaj, ako se Čehi z Nemci sporazumejo, potem smo Slovenci izgubljeni. Splošno se misli, da se vladni spravniki izjalove in v raznih listih je že čitati naznanilo, da namerava vlada premeniti sedanjo ustavo. Razpustiti hoče državni zbor, odpraviti peto kurijo in vrniti deželni zborom pravico, voliti državne poslance, zajedno pa razširiti delokrog deželnih zborov. Za nas Slovence to ne bi bilo dobro, ker bi bili potem na Štajerskem, na Koroškem in na Primorskem oškodovani.

Nagodba Madjari bi radi videli, da se nagodba mej našo državno polovico in mej Ogersko obnovi, hočejo pa kar mogoče malo plačevati za skupne zadeve. Te dni sta se odposlanstvi avstrijskega in ogerskega državnega zbora zopet pogajali radi tega, koliko naj vsaka državna polovica plača za skupne zadeve, a tudi to pogajanje je bilo brez uspeha.

Revolte v Galiciji. V Galiciji, kjer živi kmet v najrevnejših razmerah in kjer je ves denar in večina zemlje v rokah židov in graščakov, so nastali velikanski protizidovski izgredi. Kmetje so se zbrali v raznih krajih, napadajo in plenijo židovske trgovine in zažigajo židovske hiše. Vlada je poslala na tisoče vojakov na dotične kraje, a dasi je bilo v bojih mej vojaki in mej kmeti mnogo puntarjev ustreljenih, ranjenih ali aretovanih, se je punt le razvijal in je bila vlada prisiljena, v 33 okrajih razglasiti izjemno stanje, v dveh okrajih pa naglo sodbo. Zdaj bodo imeli krvniki mnogo posla, kajti nagla sodba kaznuje vse s smrtjo, ki se takoj izvrši. Obče se dolži vodja poljskih krščanskih socialistov, bivši župnik in sedanji poslanec Stojalowski, da je moralni provzročitelj teh puntov.

Nemčija Nove volitve za državni zbor niso prinesli nobeni stranki take zmage, da bi sama mogla odločevati. Značilna je, da je katoliška stranka najmočnejša, za njo pa socialno-demokratska, katera je dobila nad dva milijona glasov.

Špansko-ameriška vojska. Že poltretji mesec traja vojska mej Špansko in Ameriko, a še vedno nihče ne vé, kedaj bo konec. Špansko vojno brodovje je v pristanu Santjago na Kubi. Amerikanci oblegajo to mesto. Ob morski strani stoje ladije, na kopno pa so izkrcali nekaj tisoč vojakov, vendar pa sami uvidevajo, da se ž njimi ne bo dalo dosti opraviti. Amerikanci bombardirajo tudi razna druga obrežna mesta, pa ne dosežajo nikjer posebnih uspehov. Dočim se Špancev na Kubi še dosti dobro godi, so Filipinski otoki zanje izgubljeni. Ondotni ustaši so zavzeli vsa važnejša mesta — jedino nad glavnim mestom Manillo stoječa trdnjava je še v španskih rokah — in so proglasili Filipine za neodvisno republiko. Španska je poslala posebno brodovje proti Filipinom, a vendar neče nihče verjeti, da postanejo še kdaj španska posest.

Domače in razne novice.

(„Der Süden“.) Na Dunaju bode od 1. julija t. l. izhajal list pod imenom „Der Süden“, Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Namen mu bode poglobitno ta, razširjati poznanje naših razmer izven slovenske in hrvatske domovine. Tak list v središču države je Slovincem in Hrvatom živo potreben. Naš narod trpi poglobitno pod tem, da se v njemu soražnem časopisju širijo kriva poročila o nas ter ga dosedaj ni glasila, v kojem bi se taka poročila pobijala. Odpor v domačem časopisju pa ni izdaten, ker je le-to le malo razširjeno in drugorodcem neumljivo. Novo utemeljeni list bode torej imel nalogo, da kratko, pa odločno in dostojno pobija krive glasove, katere širijo o Slovincih in Hrvatih protivna jim glasila. Nasproti pa bode list tudi domače kroge informiral o dogodkih, tikajočih se poglobitno naroda slovenskega in hrvatskega. List se bode načelno izogibal domačemu strankarstvu in prepiru, ter zastopal narod v celoti. Začne se izdajati kakor polmesečnik, a da se spremeni v tednik, odvisno bodo od občinstva. Ker bode bolj redko izhajal,

mu bode lahko tvarina izbrana. Da se bode v pravem duhu vodil, zato daje poročstvo oseba izdajatelja gospoda Jakoba Pukla, v časnikarstvu izkušenega, dobro poznana in tudi izven slovenske domovine čislana rodoljuba. Cena listu bode 2 gld. 50 kr. za celo, 1 gld. 25 kr. za pol leta. Uredništvo in upravnistvo: Dunaj, I. Planckengasse 4. — Na željo se pošlje list brezplačno na ogled. —

(Žumberak.) Za rešitev v deželnem zboru kranjskem sproženega vprašanja, spada-li Žumberak h Kranjski ali h Hrvatski, sestavili sta avstrijska in ogerska vlada posebni komisiji pod predsedstvom avstrijskega, oziroma ogerskega ministerskega predsednika. Ogersko-hrvatska komisija pojde tekom meseca novembra na lice mesta, da dobi novega gradiva v podporo svoje zahteve, naj se Žumberak združi s Hrvatsko. Čim konča ogersko-hrvatska komisija svoje delo, se začne posvetovanja obeh komisij. Kakor se poroča iz Budimpešte, je avstrijska vlada ponudila ogerski vladi poravnavo. Avstrijska vlada je ponudila ogerski, naj privoli, da se Žumberak združi s Kranjsko, takozvano „morsko oko“, radi katerega so se dolgo let bili veliki boji mej Ogersko in Gališko, pa naj se združi z Ogersko.

(Državne podpore.) Poljedelsko ministerstvo je dovolilo spodnjelogaški občini 300 gld. državne podpore za ustanovitev sadjarske šole ter ob enem obljubilo tej šoli še 200 gld. podpore za l. 1899. V to svrhu je tudi deželni odbor kranjski obljubil primeren prispevek.

(Slovensko časopisje.) Vrlo glasilo v Ameriki živečih Slovencev, „Glas Naroda“, začne s 1. julijem izhajati po dvakrat na teden. To je lep napredek, katerega se res prav iskreno veselimo. „Glas Naroda“ združuje v Ameriki živeče rojake, ohranja in obuja v njih narodno zavednost in je zato vreden izdatne podpore, katere mu želimo tudi iz stare domovine. Vsaj vsaka čitalnica in vsako bralno društvo bi moralo biti naročeno na „Glas Naroda“.

(Osebne vesti.) Notarjem v Kranju je imenovan notar A. Šlamberger v Ljutomeru. Okrožnim zdravnikom v Krškem je imenovan dr. J. Geiger, sedaj zdravnik v Ormožu.

(Potrjen zakon.) Cesar je potrdil v deželnem zboru kranjskem sprejeti zakon o napravi okrajne ceste od Št. Ruperta do Rakovnika.

(Podobčini Unec) je cesar v gasilne namene iz svoje zasebne blagajnice daroval 80 gld.

(Nemško uradovanje na Kranjskem.) Čedalje pogosteje nam dohajajo pritožbe, kako razni uradi usiljujejo nemščino in kako slovenskim strankam z nemškim uradovanjem stroške in sitnostij delajo. Prosimo natančnih podatkov o vsakem takem slučaju.

(Jos. Jerman †.) Te dni je v Rajhenburgu na Štajerskem ponesrečil jako zaslužni rodoljub, bivši deželni poslanec štajerski in vrlo delujoč član okrajnega zastopa sevniškega, upokojeni c. kr. okrajni komisar Jos. Jerman. Padel je bil z voza tako nesrečno, da je vsled poškodb umrl. Bodi blagemu in delavnemu rodoljubu zemljica lahka in prijazen spomin.

(Slavnostna otvoritev črnomaljskega vodovoda) bo dne 11. julija t. l. Slavnostni govor bo govoril poslanec dvorni svetnik Fr. Šuklje.

(**Stoletnica Jovana Vesela Koseškega.**) zasluženega slovenskega pesnika-buditelja, se bo dne 14. avgusta v Sp. Kosezah, kjer se je Koseski rodil, slovesno praznovala.

(**Nemške agitacije na slovenskem Koroškem.**) Čedalje pogostejše prirejajo nemški poslanci in nemški agitatorji na Koroškem svoje shode, da bi slovenske volilce vjeli v svojo nemško past. Koroški slovenski rodoljubi uvidevajo, da je to za nas jako nevarno, a dasi so voditelji koroških Slovencev, sami duhovniki, popolnoma neodvisni in bi lahko prirejali shode, se vendar nihče ne gane. Žalostno znamenje!

(**Vesela vest iz tužne Istre.**) Minoli teden so istrski Hrvatje dosegli dva lepa uspeha. Pri občinskih volitvah v Pazinu so zmagali v vseh treh volilnih razredih, pri občinskih volitvah v Višnjaju, katera občina je bila doslej v laških rokah, pa so zmagali v tretjem in v drugem razredu in tako dobili večino v občinskem zastopu.

(**Novo gasilno društvo**) so pred kratkim osnovali v Štebnju nad Valčbergom v podjanski dolini. Zapovedovalni jezik je slovenščina. Vrlim možem, ki so to ukrenili: Živeli!

(**Ljubljanska „Glasbena Matica“**) je v nedeljo 26. m. m. priredila izlet v Zagorje in v Medijo. Ondotni rodoljubi so izletnike presrečno sprejeli. „Glasbena Matica“ je v onih krajih navdala narodne ljudij z novim oduševljenjem in si pridobila novih prijateljev. Izletniki kar ne morejo prehvaliti sprejema v Zagorju in v Mediji.

(**Narodna slavnost v Sežani.**) Razna narodna društva iz Kranjske in iz Primorske prirede dne 3. t. m. veliko narodno slavnost v Sežani. Dohodek slavnosti je namenjen „Narodnemu domu“ v Trstu.

(**Malovredna mladina.**) Sredi minulega meseca je neki 16letni dijak v Ljubljani pri belem dnevu, sredi mesta na nekem vrtu poskusil posiliti neko 12letno dekletce. Policija je izpridenega fanta izročila sodnji.

(**Izgubila se je**) nekoliko umobolna Frančiška Petkovšek iz Zaplane pri Vrhniki. V četrtek je šla z doma, češ, da gre k svoji teti v Ljubljano, od tedaj pa se pogreša.

(**Zavod za brezposelne dekletke**) so v Trstu osnovali nekatere slovenske rodoljubkinje. Kdor vé, koliko slovenskih deklet hodi leto na leto v Trst in koliko jih pride v roke rufijanom, ker nimajo službe, tisti bo rad priznal, da je to velevažen in jako koristen zavod, kateremu je želeli najboljšega uspeha.

(**Nalivi.**) Sredi minulega meseca so nalivi v raznih krajih kranjske dežele prouzročili veliko škodo.

(**Vipavska železnica.**) Delniška družba „Vipavska železnica“, kateri je namen, zgraditi železnico od Gorice do Ajdovščine in kateri država jamči za letni čisti dobiček 64.500 gld., je imela te dni svoj ustanovni občni zbor. V upravni svet bili so izvoljeni naslednji gospodje: Alfred grof Coronini, dr. Ant. Gregorčič, Mat. Šavnik, dr. S. Werner, dr. Aleksij Rojc in Viljem Godina. Načelnik upravnega sveta je grof Coronini. C. kr. vlado zastopata v upravni svetu baron Pascotini in dr. Klemen Sežun, deželni odbor goriški pa dr. Henr. Thuma.

(**Pazite na otroke!**) V Smolinjavasi pri Novem mestu, ustrelil je 22. m. m.

9letni I. Smuk svojega tri leta mlajšega bratca. Fanta sta bila sama doma; stareji je snel puško, katera je visela v sobi ter baje igraje se ž njo, ustrelil po nesreči mlajšega brata.

(**Morilec svoje matere.**) Tovarniški delavec Fran Burger iz Zgornjih Pirnič je 15. junija svojo mater ubil na polju. Orožniki so Frana Burgerja prijeli in ta je priznal, da je umoril svojo mater.

(**Velika tatvina.**) V noči od 15. na 16. t. m. ulomili so tatovi v pošto v Št. Jerneju in ukradli čez 300 gld. gotovine, pa blizu do 400 gld. poštnih vrednostnih znamk in tiskovin. Odnegli so celo blagajno a razbito podstavo so pustili na vrtu poleg hiše. Tatovi so porabili temno noč, ko je curkoma deževalo. Neumornemu zasledovanju žandarmerije v Kostanjevici in županstva se je vendar posrečilo 27. t. m. ponoči ujeti predrznega tatu. Tat je gostač Anton Gorenc, doma iz Razdrtega blizu Št. Jerneja, stanujoč ob Drami na Krki št. 17. šentjernejske fare. Gorenc je kradel že 10 let. Za cel voz različnega blaga odpeljalo se je v Kostanjevico. Na pošti ukradeni denar je bil, razun 56 gld., najden poleg tatove bajte v lončenem vrču zakanpan. Do sedaj je predrzni zlikovec priznal 10 večjih tatvin. Ali je tatvine izvrševal sam, ali v družbi, bode pač pokazala preiskava.

(**Poskušen umor.**) Na Rogatem hribu tik Kočevja je 16. m. m. poskusila posestnica Jera Wolf umoriti svojega moža Petra Wolfa. Napadla ga je v hlevu, mu vrgla pepela v oči in ga poskusila s sekuro ubiti. Mož je bežal in žena ni mogla izvršiti svojega namena, dasi je moža na vratu, hrbtu in na roki ranila. Prihitelim sosedom se je žena izvila iz rok. Zbežala je pod streho in se tam poskusila obesiti, a ljudje so jo rešili in izročili sodišču. Wolf, najpremožnejši kmet v vasi, ni srečno živel s svojo ženo. Bal se je vedno, da ga žena ubije in shranil svoj denar pri sodišču.

(**Pes usmrtil otroka.**) V Sauerbrunu pri Dunajskem Novem Mestu se je igral otrok nekih letoviščnikov s povsem krotkim psom. Mahoma pa je planil pes vanj ter mu tako ogrizel obraz, da je otrok umrl, še predno je prišla pomoč.

(**Iz bede v smrt.**) V vasi Stirbhlovi na Češkem je žena zidarja Malivskega usmrtila troje otrok in sebe. Mož jo je namreč zapustil in vsled tega je živela v veliki bedi. Ko je pri ljudeh zaman iskala pomoči, šla je s svojimi otroci k vaškemu ribniku, ter vrgla vanj najprej svojega 10letnega sinka, potem je nase privezala dveletno hčerko in dojenčka ter skočila v vodo.

(**Strašna žaloigra v Srbiji.**) V vasi Glibovac blizu Belega grada je zbežala kmetica Natalija Gjurgjević od svojega moža ter je pribežala k svoji materi. Natalija je namreč imela prešestno razmerje z nekim Vasilijem. Mož je storil vse, da privabi ženo zopet domov. Ker pa ni izdalo vse nič, se je odločil, da mora privedi ženo domov živo ali mrtvo. Šel je torej s svojim bratom v hišo, kamor je žena zbežela. Mej tem, ko je šla Natalija iz hiše po vodo, sta se prikradla mož in njegov brat v hišo. Ko se je vrnila, sta jo napadla ter jo skušala odpeljati s silo, toda Natalija je začela kričati na vso moč. Na njen krik sta prihitela na pomoč sosed Ilić in Vasilij, s katerim je imela Natalija prešestno razmerje. Mej moškimi je nastalo takoj pravo mezarjenje, v katerem je prebodel Gjurgjević Ilića in Vasilija. Nezvesta žena pa je v tem pograbila sekuro ter je udarila tako močno po glavi svojega moža, da se je

revež zgrudil. Umirajoči mož je nameril na ženo samokres, a smrt je preprečila njegov namen. Hudobna žena je ostala sama neranjena, dasi je bila vsega le ona kriva,

(**Viteški Madjari.**) Na Ogerskem se primerjajo tatvine tako pogostoma, kakor nikjer drugje. Zdaj se javlja, da je neki Koloman Toth, oficijal neke banke, poveril 82.000 gld. ter pobegnil ž njimi v spremstvu žene in otrok. V Bremeu pa so ga ujeli prav v hipu, ko je hotel stopiti na ladijo, da ga odpelje v Ameriko. — Višji blagajnik ogerske banke za obrt in trgovino, Fran Bala, pa je poveril in večinoma tudi že porabil 29.000 gld. Ko pa so ga hoteli zapreti, se je ustrelil.

(**Vihar podrl vso vas.**) Na Sedmo-graškem je te dni divjal tolik vihar, da je podrl in odnesel vso vas Detrehem. Tudi stari grad Kemeny je porušil. Vihar s ploho je trajal samo $\frac{3}{4}$ ure.

(**Pameten trgovec.**) V Marseillu je pred meseci zavaroval neki trgovec pri znani banki jednega svojih pomočnikov sebi v korist na 600.000 frankov. K zdravniku pa ni poslal njega, ker je bil že na smrt bolan, marveč družega, povsem zdravega. Ko je kmalu nato bolni pomočnik umrl, pripravljena je bila zavarovalnica izplačati denar. Pa v zadnjem trenutku je dobila od anonimnega dopisnika svarilo, naj ne izplača zavarovane svote, ker jo je trgovec prekanil. Sumi se, da je trgovec ovadil oni človek, kateri je šel mesto bolnega pomočnika k zdravniku in to zato, ker mu trgovec ni hotel izplačati za njegov trud zahtevane svote.

(**Kamenje je jedel.**) V Boglascu je stavil neki 35letni Italijan, da pojé nekoliko kil kamenja, ako se mu da za vsaki kos krajcar. Mož je pričel tovarišev požrl kilogram drobnih kamenčkov, in dobil plačilo. Isto noč so ga našli doma ležečega v krču, Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer so ga zdravniki osvobodili kamenja. Ko je ozdravil, je pripovedoval zdravnikom, da je pojedel že večkrat več ko tri kile kamnja, ne da bi čutil kak krč v želodcu.

(**Največji pijanci v živalstvu**) so baje metulji. Neki francoski učenjak pripoveduje, da sesajo metulji toliko časa sok iz cvetic, katere imajo v sebi veliko alkohola, dokler onemogli ne obleže. Naravoslovec, kateri je pri metuljih opazil to lastnost, jim je dal nekoč veliko žganja, in sesali so ga tako dolgo, da so bili povsem pijani ter so zaspali potem za več ur.

(**Strašna nesreča.**) V Londonu so spustili dne 21. junija veliko novo vojno ladijo na morje. Vse se je vršilo jako slovesno. Ogromna ladija je zdrknila z vso silo na morje, a razburkani valovi so jo butnili ob oder za gledalce s tako močjo, da se je oder podrl in je 200—300 gledalcev padlo v morje. Ko so ljudje prihiteli, da rešijo utaplajoče te gledalce, so jih spravili tudi res veliko na suho in menili so že, da so vsi rešeni, a kmalu so se prikazala na morju mrtva trupla, katerih so našli že nad 30. Bržčas pa jih najdejo še več.

(**Ameriški ženski polki.**) Bojaželjnost v Ameriki ni prevzela samo moških, nego je zašla tudi v ženska srca. Vedno bolj in bolj se uvrščajo v bojne čete Amerikanke, ter slede bojnemu rogu. Ženski polki so ustrojeni prav kakor moški. Uniforma je slična moški, a vendar je baje dostojna. Znake posednega junaštva pa nočejo nositi na prsih, nego v ušesih, kakor uhane.

Gnojišča.

Kako je naj urejeno in kako je ravnanati z gnojem na gnojišču? — Kar je jedi dobra zabel, to je polju dober gnoj. Pa vsak gnoj ni dober. Dober je le masten gnoj, to je takšen, ki ni izsušen ali izpran, ni pregorel ali preplesnel. Takšen gnoj pa le dobiš, ako imaš gnojišče prav urejeno in če gnoju na gnojišču primerno strežeš.

Gnojišče napravi blizu hlevov, da ne zamudiš preveč časa, ko spravljaš nanj gnoj. Ako mogoče, postavi ga na senčno stran hlevov, da ne pripeka solnce na gnoj

in ti ga ne izsuševa. Če ti pa ne kaže, da ga napraviš na senčni strani, nasadi okoli njega košato raztočih dreves, n. pr. divjih kostanjev, topolov ali lip, da ti ga osenčajo in branijo pekočih solnčnih žarkov. Kjer hočeš napraviti gnojišče, izkoplji primerno veliko, kakega pol metra globoko kotlovino. Več ko rediš živine, večje mora biti gnojišče, na glavo velike govede ali konja računi povprek pet kvadratnih metrov. Kotlovino izkoplji tako, da bode dno viselo na jedno stran. Na najnižjem mestu gnojišča, to je na robu tiste strani, na katero je nagnjeno dno, naredi globoko jamo za gnojnico. Da bo jama vodo držala, nateptaj na dno ilovice in naphaj v njo kamenje. Stene pa založi z debelimi deskami ter jih zatlači na notranji strani z ilovico. Še boljša, ko z ilovico založena, je zidana jama, ker zid delj časa drži, troški zanj pa tudi niso preveliki, ker je zid lahko tanek. Na jamo naredi močno pokrovo, da ne pada gnoj v njo, a na strani napravi luknjo, skozi katero bo gnojnica tekla v jamo.

Robe na gnojiščni kotlovinu napravi položne, ne strme, da brez ovire prideš z vozom v kotlovino. Dno in robe obloži na 2 do 3 decimetre debelo z ilovico, a v ilovico natolči vsakovrstnega, debelejšega in drobnejšega kamnja, da ti kotlovina vodo drži in da se ti robi ne porušijo. Okoli gnojišča naredi drugo, da se ti ne steka deževnica z obližja v kotlovino, deževnica gnoj izpira in jemlje iz njega najboljše snovi. Tudi kapnice s hlevske strehe ne pusti na gnojišče, odvajaj jo po strešnih žlebih na stran proč od gnojišča. Dež in sneg s podnebja pa gnoju ne škoduje, še dobro je zanj, da ga včasih porosita.

Dobro urejeno gnojišče samo ti pa še ne napravi dobrega gnoja, gnoju moraš še prav streči, da ti postane takšen, kakoršen more najboljše služiti polju.

Od konjev se spravlja navadno gnoj vsak dan na gnojišče. Pri govedih, ovcah, kozah in svinjah pa se pušča navadno delj časa v hlevu pod živino. To je dobro in koristno, zakaj, če se pusti živini pod nogami, se trdi odpadki tesno zmešajo s steljo, voda pa vseskozi premoči gnoj in se enakomerno razdeli po njem. Vrh tega od živine trdno steptani gnoj po malem prepereva in ne zgubi preveč gnojnih snovij, ker nima zrak prostega pri-

stopa v njega. Seveda morajo biti za ta slučaj hlevi dovolj prostorni in primerno visoki, da se hlevski zrak preveč ne okuži z ostrim sopuhom, odhajajočim iz gnoja. Tudi korita, jasli in gare morajo biti tako urejene, da se dajo v tisti meri privzdigniti in višje postaviti, kakor narašča gnoj pod živino. (Konec prihodnjič.)

Uljudnej pozornosti posebno priporočeno!

V vsakem poštno-oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi in želji tudi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z ozira vrednim postranskim zaslužkom, ki se vedno množi in mnoga leta traja, od nekega, čez trideset let obstoječega domačega denarnega podjetja, priznane zanesljivosti in prve vrste. Pismene ponudbe pod „20.298“, Gradec, poste restante.

Zarezano strešno opeko

(Strangfalz-Dachziegel)

prešano opeko za zid
navadno opeko za zid

ponujata

po izdatno znižanih cenah

Knez & Supančič

tovarna za opeko v Ljubljani.

Tržne cene v Ljubljani

30. junija 1898.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	12	—	Špeh povojen, kgr.	—	72
Rež,	9	—	Surovo maslo, „	—	85
Ječmen,	8	20	Jajce, jedno „	—	03
Oves,	8	20	Mleko, liter „	—	10
Ajda,	9	50	Goveje meso kgr.	—	64
Proso,	7	50	Telečje	—	58
Koruza,	6	50	Svinjsko „	—	70
Krompir,	4	50	Koštrunovo „	—	36
Leča,	13	—	Piščanec „	—	40
Grah,	12	—	Golob „	—	18
Fižol „	14	—	Seno, 100 kilo „	—	170
Maslo, kgr.	—	94	Slama, „	—	160
Mast, „	—	74	Drva trda, 4 metr.	—	640
Špeh svež, „	—	66	„ mehka, 4 „	—	440

Loterijske srečke.

Gradec, 25. junija.	19, 56, 47, 26, 30.
Lino, 15. junija.	49, 18, 3, 85, 25.
Brno, 28. junija.	41, 29, 90, 11, 37.
Dunaj, 25. junija.	67, 20, 77, 83, 1.
Trst, 18. junija.	38, 9, 83, 64, 21.
Praga, 22. junija.	76, 21, 37, 39, 27.

Voznje karte in tovarni listi v
AMERIKO.

Kralj. belgijski poštni parnik
Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade

Pojasnila daje radovoljno
koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (pritličje na levo).

Zmešane lase

kupuje po najvišjih cenah od 5 kilogramov naprej

Filip Weil

velika trgovina z lasmi
v Spodnjem Kralovu na Češkem.

P. n. čitatelje te anônice opomnim, naj opozore na mojo adresu zbiralce zmešanih las.

Cukerin

350krat sladkejši od cukra, kos 2 kr.

Cukerin

180krat sladkejši od cukra, kos 1½ kr.

Cukerin

v malih pastilkah, kos 1 kr.

Pošiljam najmanje 100 kosov proti povzetju.

Jindřich Vojtěch,
Nusle-Praga.

Trgovcem velik rabat.

PRISTEN

Cena zavoju 25 kr. (50 vintarjev)
vsobina 500 gramov.

Kathreiner.
Kneippova sladna kava
v polnih zrnih.
Kathreinerjeve tovarne za sladno kavo
Dunaj-Monokovo

V avojo lastno korist naj zahtevajo in jemljejo kupovalci le take izvorne zavoje.

Vizitnice

priporoča

„Národna Tiskarna“.

Najnižje cene

Največji izbor

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch
tovarna dožnikov
Ljubljana, Mestni trg 15.

Slovenci in Slovenke!

Prava „kava družbe sv. Cirila in Metoda“, katero dobite v vsaki prodajalnici, daje najboljši okus in lepo barvo črni ali mlečni kavi, ako jo k isti rabite.

Zahtevajte torej le povesod to izborno domačo kavo.

Glavni zalagatelj: **Ivan Jebačin, Ljubljana.**